I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2016. február 15.)

a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációjáról

(2016/C 67/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, összefüggésben annak 148. cikke (2) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) A 2008–2009-es pénzügyi és gazdasági válságot követően a munkanélküliségi ráta az Unióban történelmi csúcsot döntött. Jelenleg ugyan csökken, de még mindig nagyon magas a tartósan munkanélküliek aránya. A tartós munkanélküliség különböző mértékben érinti az egyes tagállamokat, főként mivel a válság is eltérő mértékben érzékeltette hatását, és mivel a makrogazdasági helyzet, a gazdasági szerkezet és a munkaerőpiac működése tagállamonként eltérő.

(2) Miután több éven át visszafogott volt a növekedés és kevés új munkahely jött létre, 2014-re a tartós munkanélküliség – amely az Eurostat meghatározása szerint azon személyek száma, akiknek nincs munkájuk és legalább egy éve aktívan állást keresnek – több mint 12 millió munkavállalót érintett, ami az Unió aktív lakossága 5 %-ának felel meg, és közülük 62 %-nak már legalább két éve nem volt állása.

(3) A tartós munkanélküliség az érintett személyre gyakorolt hatásain túl csökkenti az uniós gazdaságok növekedési potenciálját, növeli a társadalmi kirekesztődés, a szegénység, valamint az egyenlőtlenség kockázatát, és újabb terheket jelent a szociális szolgálatok és az államháztartás számára. A tartós munkanélküliség a jövedelem csökkenéséhez, a készségek romlásához, valamint az egészségügyi problémák kockázatának és a szegény háztartások számának növekedéséhez vezet.

(4) A tartós munkanélküliség leginkább azokat az embereket fenyegeti, akik alulképzettek vagy alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, akik harmadik országbeli állampolgárok, akik fogyatékossággal élnek, vagy akik hátrányos helyzetű kisebbségek tagjai, például romák. A korábbi foglalkozásnak is fontos szerepe van a tartós munkanélküliség kialakulásában, mivel egyes országokban ágazati és ciklikus szempontok is közrejátszanak a munkanélküliség tartóssá válásában.

(5) A sikertelen próbálkozások után évente az Unióban szinte minden ötödik tartósan munkanélküli személy felhagy az álláskereséssel és inaktív státusúvá válik. Mivel a munkaerő-piaci integráció akadályai különbözőek és gyakran halmozottan jelentkeznek, az integráció megvalósításához személyre szabott, egyéni megközelítést kell alkalmazni és a szolgáltatások nyújtását koordináltan kell biztosítani.

(6) Habár a tartósan munkanélküli személyek teszik ki az összes munkanélküli személy számának a felét az Unióban, az aktív munkaerő-piaci intézkedések által érintett személyeknek csak kevesebb mint egyötödét jelentik. Ezért a tartósan munkanélküli személyeknek csak kis (átlagosan 24) százaléka részesül álláskeresési ellátásban.

(7) Ahhoz, hogy több embert lehessen jó minőségű és releváns készségekkel és kompetenciákkal felvértezni, hogy kezelni lehessen a szakképzett munkaerő hiányát, és meg lehessen teremteni a tanulásból a munkába való zökkenőmentes átmenet, valamint a folyamatos foglalkoztathatóság alapjait, tovább kell fejleszteni a humántőkébe való befektetéseket és növelni kell a hatékonyságukat. Az oktatási és képzési rendszerek teljesítményének és relevanciájának javítása hozzá fog járulni az újonnan munkanélkülivé váló személyek számának csökkentéséhez. Ennek érdekében korszerűsíteni kell az oktatási és képzési rendszereket, összhangban az európai szemeszterrel, az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (Oktatás és képzés 2020) szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekkel ([1]), az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i 2006/962/EK európai parlamenti és tanácsi ajánlással ([2]).

([1]) HL C 119., 2009.5.28., 2. o.
([2]) HL L 394., 2006.12.30., 10. o.

(8) Annak érdekében, hogy összehangolt foglalkoztatási stratégia jöjjön létre, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2015. évi iránymutatások [1] a tartós és a strukturális munkanélküliség jelentős csökkentésére szólítanak fel, amit átfogó és egymást kölcsönösen erősítő stratégiákkal, többek között a munkaerőpiacra való visszatérés személyre szabott és aktív támogatásával kell megvalósítani.

(9) Míg továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik a saját helyzetüknek leginkább megfelelő munkaerő-piaci intézkedések kiválasztása, az iránymutatások arra szólították fel a tagállamokat, hogy a munkaerő készségszintjének fejlesztésére alkalmas, hatékony és eredményes oktatási és képzési rendszereken keresztül megvalósuló humántőkébe való befektetés révén javítsák a foglalkoztathatóságot. Az iránymutatások emellett kifejezetten felhívták a tagállamokat a munkaalapú tanulás, például a duális képzés ösztönzésére és a szakmai továbbképzés fejlesztésére. Általánosságban az iránymutatások arra kérik fel a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe a rugalmas biztonság alapelveit, és a hatékonyság növelése, a célcsoportok pontosítása, hatékonyabb megszólítása és kibővítése, valamint a jövedelemtámogatással és a szociális szolgáltatásnyújtással való összhang javítása révén erősítsék meg az aktív munkaerő-piaci intézkedéseket.

(10) Az ezen ajánlásban javasolt intézkedéseknek teljes mértékben összhangban kell lenniük az európai szemeszter keretében megfogalmazott országspecifikus ajánlásokkal, az intézkedések végrehajtását pedig a Stabilitási és Növekedési Paktum szabályainak teljes mértékben megfelelően kell lefolytatni.

(11) A munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről szóló, 2008. október 3-i 2008/867/EK bizottsági ajánlás [2] a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadása érdekében olyan integrált, átfogó stratégiát határozott meg, amely ötvözi a megfelelő jövedelemtámogatást, a befogadó munkaerőpiacokat és a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A cél a munkaképes személyek fenntartható és jó minőségű foglalkoztatásba való integrálásának elősegítése és a méltóságteljes élethez elegendő források biztosítása.

(12) Az Európai Szociális Alap az Unió fő pénzügyi eszköze a tartós munkanélküliség leküzdésére. A 2014–2020-as időszakra a tagállamok jelentős forrásokat különítettek el a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációjának támogatása céljából. A 2014–2020-as időszakra vonatkozó releváns beruházási prioritások előirányzataival összhangban más alapok, például az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap is kiegészíthetik az Európai Szociális Alap által finanszírozott intézkedéseket, például a munkahelyteremtés támogatása, az állami foglalkoztatási szolgálatok modernizálása, valamint a szakképzés, a készségfejlesztő programok és az egész életen át tartó tanulás révén. E keretben a jövőben ezzel kapcsolatban folytatandó megbeszélések során mérlegelni kell, hogyan lehetne tovább erősíteni a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációját.

(13) A nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló 2012. december 20-i ajánlásában [3] a Tanács intézkedéseket sürgetett annak érdekében, hogy az embereknek lehetősége nyíljon a formális oktatás és képzés keretein kívül szerzett tudásuk igazolására.

(14) Az Európai Tanács 2013. március 14–15-i következtetései hangsúlyozták, hogy a munkanélküliség kezelése a legfőbb társadalmi kihívás, és hogy alapvető fontosságú a tartós munkanélküliség csökkentése, valamint az idősebb munkavállalók teljes részvételének biztosítása.

(15) Az Európai Parlament a növekedés jelentős akadályának tartja a tartós munkanélküliséget.

(16) A tartós munkanélküliség által legsúlyosabban érintett személyek támogatása érdekében fokozni kell a munkaerő-piaci integrációra irányuló erőfeszítéseket, figyelembe véve a nemzeti gyakorlatokat. Ennek együtt kell járnia a foglalkoztatási szolgálatoknál és más illetékes szerveknél való nyilvántartásba vétel javításával, hogy orvosolni lehessen, ha a támogatási intézkedések lefedettsége nem teljes. Azon országok, ahol a nyilvántartott tartósan munkanélküli személyek száma magas, intézkedéseik keretében előnyben részesíthetik a már nyilvántartott személyeket.

(17) A hatékonyság és eredményesség szempontjából hasznos lenne preventív megközelítést alkalmazni. Meg kell erősíteni és szükség esetén ki kell egészíteni azokat a megelőző és aktivizáló intézkedéseket, amelyek elsősorban a munkanélküliként töltött időszak kezdetére összpontosulnak. A nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyeket támogató konkrét intézkedéseket legkésőbb akkor kell végrehajtani, amikor esetükben a munkanélküliként töltött időszak eléri a 18 hónapot, mivel sok tagállamban ekkor áll be változás az erre a konkrét csoportra irányuló támogatási mechanizmusokban és szolgáltatásokban.

(18) A tartósan munkanélküli személyeket támogató, személyre szabott megközelítés keretében foglalkozni kell a tartós munkanélküliséghez vezető akadályokkal, valamint aktualizálni kell és ki kell egészíteni a nyilvántartásba vételkor elvégzett első értékelést. Ily módon kell a tartósan munkanélküli személyeket a kellő mértékben az egyéni igényekhez igazított támogatási szolgáltatások (például adósságrendezési tanácsadás, rehabilitáció, szociális támogatási szolgáltatások, ellátási-gondozási szolgáltatások, a migránsok integrációjának támogatása, lakhatási és közlekedési támogatás) felé terelni, melyek célja a foglalkoztatás akadályainak megszüntetése és annak lehetővé tétele, hogy az említett személyek világos célok elérésével vissza tudjanak térni a munkaerőpiacra.

[1] A Tanács (EU) 2015/1848 határozata (2015. október 5.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2015. évi iránymutatásokról (HL L 268., 2015.10.15., 28. o.).

[2] HL L 307., 2008.11.18., 11. o.

[3] HL C 398., 2012.12.22., 1. o.

(19) A munkáltatóknak a tartósan munkanélküli személyek integrációjába való bevonása alapvető fontosságú; ezt a célzottan a munkáltatóknak szóló, a foglalkoztatási szolgálatok által nyújtott szolgáltatások biztosításával, célzott pénzügyi ösztönzőkkel és a szociális partnerek bevonásával kell támogatni. A munkáltatók fokozott szerepvállalása – a gazdaságban a munkahelyteremtést ösztönző intézkedésekkel kiegészítve – tovább növelheti az integrációs intézkedések hatékonyságát.

(20) Számos, a közelmúltban indult szakpolitikai kezdeményezés, például az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás [1] a partnerségek keretében folyó munkát ajánlja új módszerként a foglalkoztatás- és szociálpolitika végrehajtására. Elengedhetetlen, hogy a szolgáltatásnyújtás koordinált módon történjen, különösen azokban a tagállamokban, ahol a tartósan munkanélküli személyek támogatásának felelőssége megoszlik az állami foglalkoztatási szolgálatok, a szociális jóléti szolgálatok és a helyi önkormányzatok között.

(21) Az egyes tartósan munkanélküli személyek helyzetét tükröző, munkaerő-piaci integrációs megállapodásoknak részleteiben kell tartalmazniuk a nemzeti szinten hozzáférhető – például munkaerő-piaccal, oktatással, képzéssel, valamint szociális támogatási szolgáltatásokkal kapcsolatos – intézkedések személyre szabott csomagját, melynek célja, hogy támogassa a tartósan munkanélküli személyeket a foglalkoztatás előtt álló sajátos akadályok leküzdésében. Az ilyen megállapodásoknak meg kell határozniuk a célokat, a határidőket és a tartósan munkanélküli személyek kötelezettségeit, valamint a szolgáltató(k) ajánlatát, továbbá jelezniük kell a rendelkezésre álló integrációs intézkedéseket is.

(22) Az ezen ajánlásban javasolt intézkedések során figyelembe kell venni a tagállamok sokféleségét és azt, hogy a tagállamok eltérő szintről indulnak a makrogazdasági helyzet, a tartós munkanélküliség szintje és ingadozási aránya, az intézményi szerkezet, a regionális eltérések és a különböző munkaerő-piaci szereplők kapacitása tekintetében. Az említett intézkedéseknek ki kell egészíteniük és meg kell erősíteniük a jelenleg már számos tagállamban alkalmazott szakpolitikai megközelítést, elsősorban az olyan rugalmas elemek bevezetése, mint a személyre szabott megközelítés és a koordinált szolgáltatásnyújtás, valamint a munkáltatók bevonása révén.

(23) Ez az ajánlás tiszteletben tartja, megerősíti és kiteljesíti az alapvető jogokat, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájának 29. és 34. cikkében foglalt alapvető jogokat,

A KÖVETKEZŐKET AJÁNLJA A TAGÁLLAMOKNAK:

Támogassák az álláskeresők nyilvántartásba vételét és a fokozottan munkaerőpiac-orientált integrációs intézkedéseket, többek között a munkáltatókkal fenntartott szorosabb kapcsolat révén.

A nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek számára készítsenek személyre szabott értékelést.

A tartósan munkanélküli személyek számára legkésőbb akkor kínálják fel egy munkaerő-piaci integrációs megállapodás megkötését, amikor esetükben a munkanélküliként töltött időszak eléri a 18 hónapot. Ezen ajánlás alkalmazásában a munkaerő-piaci integrációs megállapodás olyan, a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személy és az egyablakos ügyintézési pont közötti írásos megállapodást jelent, melynek célja az említett személy munkaerőpiacra való visszatérésének elősegítése.

Ehhez a következő intézkedések szükségesek:

Nyilvántartásba vétel

1. Ösztönözzék, hogy az álláskeresők a foglalkoztatási szolgálatoknál nyilvántartásba vetessék magukat, különösen az igénybe vehető támogatásokról szóló tájékoztatás javítása révén.

Egyéni értékelés és megközelítés

A foglalkoztatási szolgálatok a munkaerő-piaci integrációt támogató egyéb partnerekkel közösen nyújtsanak személyre szabott tanácsadást az érintetteknek.

2. Biztosítsák, hogy minden nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személy részletes, személyre szabott értékelésben és tanácsadásban részesüljön legkésőbb akkor, amikor esetükben a munkanélküliként töltött időszak eléri a 18 hónapot. Az értékelésnek ki kell terjednie a foglalkoztathatósági kilátásokra, a foglalkoztatás akadályaira és a korábbi álláskeresési próbálkozásokra.

3. Tájékoztassák a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyeket a különböző gazdasági ágazatokban, illetve adott esetben a különböző régiókban és a más tagállamokban rendelkezésre álló állásajánlatokról és támogatási lehetőségekről, elsősorban az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES) segítségével.

[1] HL C 120., 2013.4.26., 1. o.

Munkaerő-piaci integrációs megállapodás

Az ifjúsági garancia hatálya alá nem eső, nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek számára legkésőbb akkor kínálják fel a munkaerő-piaci integrációs megállapodás megkötésének lehetőségét, amikor esetükben a munkanélküliként töltött időszak eléri a 18 hónapot. A megállapodásnak legalább a következőket kell tartalmaznia: a munkába állásra irányuló, személyre szabott szolgáltatási ajánlat és az egyablakos ügyintézési pont kijelölése.

4. Összpontosítsanak a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek konkrét szükségleteire olyan munkaerő-piaci integrációs megállapodások révén, amely a különböző szervezetek által nyújtott releváns szolgáltatásokat és intézkedéseket kombinálja.

   a) A munkaerő-piaci integrációs megállapodásnak konkrét célokat, határidőket és kötelezettségeket kell előírnia a tartósan munkanélküli személy számára, például az aktív álláskeresést, a megfelelő állásajánlatok elfogadását, az oktatáson vagy képzésen való részvételt, átképzést vagy foglalkoztatással kapcsolatos intézkedésekben való részvételt.

   b) A munkaerő-piaci integrációs megállapodásnak azt is részletesen tartalmaznia kell, hogy a szolgáltató(k) milyen ajánlatot nyújt(anak) a tartósan munkanélküli személyeknek. A tagállamokban való rendelkezésre állástól és a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személy egyéni körülményeitől függően a munkaerő-piaci integrációs megállapodás a következőket foglalhatja magában: álláskeresési segítség, illetve segítségnyújtás a megszerzett állás tekintetében, a nem formális és az informális tanulás validálása, rehabilitáció, tanácsadás, oktatás, szakképzés, munkatapasztalat, szociális támogatás, gyermekellátás és -gondozás, egészségügyi és tartós ápolás-gondozási szolgáltatások, adósságrendezési tanácsadás, valamint lakhatási és közlekedési támogatás.

   c) A munkaerő-piaci integrációs megállapodást rendszeresen ellenőrizni kell, tekintettel a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek egyéni körülményeiben bekövetkező változásokra, és azt szükség esetén módosítani kell, hogy az megkönnyítse az érintett személyek munka világába való visszatérését.

5. Hozzák meg a folyamatosság biztosításához szükséges intézkedéseket, valamint jelöljék ki azt az egyablakos ügyintézési pontot, mely felelős azért, hogy a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyeket olyan koordinált szolgáltatási ajánlat révén támogassa, mely a rendelkezésre álló foglalkoztatási és szociális támogatási szolgáltatásokat is magában foglalja. Ezt az ügyintézési pontot intézményközi koordinációs keretre lehet alapozni és/vagy a meglévő struktúrákon belül lehet kijelölni.

   A szolgáltatás folyamatossága érdekében segítsék elő a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek támogatási előzményeivel és egyéni értékeléseivel kapcsolatos, releváns információk zökkenőmentes és biztonságos cseréjét az érintett szolgáltatók között, összhangban az adatvédelmi jogszabályokkal.

   Tegyék lehetővé, hogy az álláshelyekre és képzési lehetőségekre vonatkozó releváns információk könnyebben eljussanak az érintett szolgáltatókhoz, és biztosítsák, hogy a tartósan munkanélküli személyek hozzáférhessenek ezekhez az információkhoz.

A munkáltatókkal való kapcsolat megerősítése

6. Ösztönözzenek és hozzanak létre partnerségeket a munkáltatók, a szociális partnerek, a foglalkoztatási szolgálatok, a hatóságok, a szociális szolgálatok és az oktatási és képzési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók között annak érdekében, hogy az általuk nyújtott szolgáltatások a vállalkozások és a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek igényeinek jobban megfeleljenek.

7. A nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek szakmai reintegrációjának elősegítése érdekében dolgozzanak ki a munkáltatóknak szóló szolgáltatásokat, amelyek magukban foglalhatják például az állásajánlatok szűrését, a munkaközvetítési támogatást, a munkahelyi mentorálást és képzést, valamint a munkaközvetítés utáni támogatást.

8. A nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek foglalkoztatási lehetőségeinek javítása érdekében a pénzügyi ösztönzőket – például a munkaerő-felvételt elősegítő támogatásokat és a társadalombiztosítási járulék csökkentését – összpontosítsák a munkaerő-piaci integrációt támogató programokra.

AJÁNLJA, HOGY A TAGÁLLAMOK ÉS A BIZOTTSÁG:

Értékelés és nyomon követés

9. A Foglalkoztatási Bizottságon belül – a szociális szolgáltatások és a jövedelem terén a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal szoros együttműködésben – kísérjék figyelemmel ezen ajánlás végrehajtását az európai szemeszter keretében végzett többoldalú felügyeleten keresztül, valamint a mutatók közös értékelési keretének révén. A nyomon követésnek információval kell szolgálnia arra vonatkozóan, hogy a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek milyen arányban álltak munkába, hogy munkaerő-piaci integrációjuk fenntartható-e, és hogy a munkaerő-piaci integrációs megállapodásokat hogyan használták fel. Az állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatának is hozzá kell járulnia ehhez a nyomon követéshez.

10. Ösztönözzék az állami foglalkoztatási szolgálatok teljesítményének értékelését a nyilvántartásba vett tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációja tekintetében, valamint segítsék elő az állami foglalkoztatási szolgálatok (ÁFSZ-ek) közötti fokozott együttműködésről szóló, 2014. május 15-i 573/2014/EU határozat ([1]) által létrehozott állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózata keretében a teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulás formájában zajló tapasztalatcserét és a bevált gyakorlatok megosztását.

11. Működjenek együtt az európai strukturális és beruházási alapok, különösen az Európai Szociális Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap által kínált lehetőségek lehető legnagyobb mértékben való kiaknázása érdekében, összhangban a 2014–2020-as időszakra szóló programok beruházási prioritásaival.

A KÖVETKEZŐKET AJÁNLJA A BIZOTTSÁGNAK:

12. Támogassa és hangolja össze a tartósan munkanélküli személyek fenntartható munkaerő-piaci integrációja iránt elkötelezett vállalatok önkéntes kezdeményezéseit és szövetségeit.

13. Támogassa a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációját elősegítő szociális innovációs projekteket, elsősorban az Európai Unió foglalkoztatás és társadalmi innováció programjának (EaSI) Progress területe keretében.

14. A tagállamokkal együttműködve és az érdekelt felekkel való konzultációt követően értékelje az ajánlás nyomán hozott intézkedéseket, és 2019. február 15-ig számoljon be a Tanácsnak az említett értékelés eredményeiről.

Kelt Brüsszelben, 2016. február 15-én.

a Tanács részéről

az elnök

M.H.P. VAN DAM

([1]) HL L 159., 2014.5.28., 32. o.